

La gran rutina - Valentí Puig

El premi Sant Joan no és de novel·la, sinó de prosa literària. I és aquest sintagma generós i magmàtic, “prosa literària”, el que escau més a l’últim llibre de Valentí Puig (Palma de Mallorca, 1949), així com a la majoria dels llibres que ha publicat fins ara. *La gran rutina* incorpora un seguit de personatges, escenaris, diàlegs i accions, però es mou a mig camí entre l’assaig i la ficció: els ingredients essencials són les sentències i els gestos.

Més que a viure la vida, els personatges d’aquest llibre es dediquen a interpretar-la: “L’amor no és més que un curtcircuit neuroquímic si no li donem educació, llargada i potser humilitat”. Reflexionen sobre la vellesa, l’erotisme, la indiferència, els canvis de costums. Com a *L’home de l’abric*, l’autor crea un sistema on la política harmonitza amb l’art, on la ideologia és una tradició i l’economia una manera de ser. Els personatges emeten rondinejos refinats, formulen observacions paradoxals, es temptegen en sobretauls que s’allargassen sense sorpreses, amb excursos condensats i estimulants com un dry martini. Però Valentí Puig és també un bon retratista, i sobretot un excel·lent caçador d’instantis, un recopilador de gestos que s’instal·len en la memòria del lector: uns viatgers en el parèntesi de l’àrea de servei, un organista que pedaleja d’esma, un directiu que es palpa els testicles, un home que parla sol al banc d’un parc, un altre que salta mentre es posa un mitjó. Són descripcions que recorden el detallisme del Pla de *Nocturn de primavera*, observacions que remetent a l’Eugeni D’Ors de les glosses, precís i abstracte, despietat. Durant pàgines, entre etopeies i aforismes, no ens sentim incòmodes en el nivell zero de la trama.

Ens trobem a l’any 2004. Un banc fa fallida, un editor medita un balanç vital. Un mas ampliat del Tarragonès pot ser un bon lloc perquè uns quants *happy few* a freqüència de jubilació puguin retrobar-se en un ordre sense lleis, on sigui fàcil recapitular: “Abans un acte de voluntat vertadera consistia a estudiar gramàtica grega aprofitant els canvis de torn de la fàbrica; ara és menjar la verdura sense sal”. Després de l’honor i dels imperis vivim l’època de la gratificació immediata, de la moral *light*, mentre que Valentí Puig s’interessa més aviat pels paisatges antics del dolor i de la pietat. *La gran rutina* ve a ser una actualització literària de la portalada de monestir de Ripoll, ja que transmet una determinada visió de la societat del moment: hi desfila sobretot la burgesia barcelonina –

càncer, música, amants i fill mort per sobredosi-, però també hi trobem un butaner paquistanès, un okupa gourmet, secretàries de direcció, germanes hiperactives, prostitutes i una xinesa adoptada.

Valentí Puig és més que un assagista que inventa personatges, i també més que un novel·lista amb tendència a la digressió. En el seu cas, la barreja de gèneres pot entendre's com una manera de mirar, de no perdre el fil, lúcida i solitària: la mirada de l'escriptor de dietaris